

POSTANOWIENIE

Dnia 22 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie z wniosku **J. Z.**
o zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 22 października 2025 r.,
wniosku Sądu Okręgowego w Częstochowie
z dnia 19 września 2023 r., sygn. akt II Ko 132/25,
o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu
na podstawie art. 37 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł
nie uwzględnić wniosku.

UZASADNIENIE

Przed Sądem Okręgowym w Częstochowie zawisła sprawa z wniosku J. Z. o zasądzenie na jego rzecz od Skarbu Państwa kwoty 45 tys. zł. tytułem zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie w sprawie prowadzonej przez Prokuraturę Rejonową Częstochowa – Południe w Częstochowie, sygn. akt [...], zakończonej prawomocnym umorzeniem postępowania karnego przeciwko wnioskodawcy.

Organem reprezentującym w tym postępowaniu Skarb Państwa, zgodnie z art. 554 § 2b pkt 1 k.p.k., jest Prezes Sądu Okręgowego w Częstochowie, jako że w tym sądzie wydano orzeczenie kończące postępowanie w przedmiocie środka zapobiegawczego.

Sąd Okręgowy w Częstochowie, powołując się na tę okoliczność, postanowieniem z dnia 19 września 2025 r., sygn. akt II Ko 132/25, wniósł o przekazanie niniejszej sprawy innemu sądowi równorzędnemu, ponieważ dochodzone przez J. Z. roszczenie wiąże się z działalnością sądu właściwego do rozpoznania sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługuje na uwzględnienie.

Przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu w trybie art. 37 § 1 k.p.k. może nastąpić tylko wyjątkowo, gdy przemawia za tym dobro wymiaru sprawiedliwości. Do okoliczności przemawiających za przekazaniem sprawy należą sytuacje, które mogą wywierać wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie (choćby mylne) o braku warunków do rozpoznania sprawy w sposób w pełni obiektywny, przez sąd miejscowo właściwy. Obowiązek wykazania, że w konkretnej sprawie zachodzą takie przesłanki spoczywa na sędzię występującym z inicjatywą w trybie art. 37 §1 k.p.k.

Wniosek Sądu Okręgowego w Częstochowie nie spełnia powyższych wymagań, bowiem nie wskazuje na wystąpienie takich okoliczności, które rzeczywiście przemawiają za przekazaniem sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.

Stosownie do art. 554 § 2a i 2b k.p.k. stronami w postępowaniu z wniosku o odszkodowanie (zadośćuczynienie) za oczywiście niesłuszne tymczasowe aresztowanie są wnioskodawca, prokurator oraz Skarb Państwa, reprezentowany przez Prezesa Sądu, w którym, m.in. zapadło ostateczne orzeczenie kończące postępowanie w przedmiocie stosowania środka zapobiegawczego.

Powyższe nie oznacza, że reprezentujący Skarb Państwa prezes sądu jest osobiście zainteresowany rozstrzygnięciem takiej sprawy, ponieważ w żaden sposób nie dotyczy ona sfery jego prywatnych interesów. Nie ma zatem faktycznego znaczenia dla treści końcowego orzeczenia, czy w postępowaniu przed właściwym miejscowo sądem Skarb Państwa reprezentuje prezes danego sądu czy inny podmiot.

W celu zachowania obiektywizmu podczas orzekania w kwestii zadośćuczynienia z tytułu oczywiście niesłusznego stosowania środka

zapobiegawczego należy jedynie zadbać, by nie orzekali o nim sędziowie, biorący udział w jakimkolwiek stadium postępowania karnego w podejmowaniu postanowień w kwestii tymczasowego aresztowania wnioskodawcy – sędziowie ci powinni ulec wyłączeniu na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. od rozpoznania takiej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2025 r., II KO 167/25). Zachowanie tej zasady powinno zagwarantować bezpieczeństwo dobra wymiaru sprawiedliwości i jest wystarczające do zapewnienia wnioskodawcy prawa do bezstronnego sądu.

Nie dostrzegając podstaw do odstąpienia w niniejszej sprawie od zasady właściwości miejscowej, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[a.ł.]